

Oostendsche visscher, gereed voor het vertrek.

(Foto Acta).

De Vlaamsche Kust

door Oscar DE SWAEF

Verleden jaar, toen, na de Bedevaart naar Diksmuiden, Vlaamsche bedevaarders in de kuststeden werden aangevallen door jonge kerels, die nog tegenover de flaminganten staan als de Amerikaan 100 p. c. tegenover de negers, heeft het bloed van elk rechtvaardig mensch in ons land gekookt. Menige flamingant, die zich in zijn rasbewustzijn getroffen voelde, schreeuwde dat men maar liever al het Franschgezind gespuis in de Noordzee moest werpen.

« De Vlaamsche kust aan de Vlamingen » werd de leuze van enkele overmoedige nationalistes. Daaruit valt eens te meer te besluiten dat elk nationalisme, het mag zich dan in het begin nog zoo matig en volksch voordoen, steeds zijn doel voorbijschiet.

Gelukkig vinden de voorstanders van de leuze « De Vlaamsche kust aan de Vlamingen » niet veel weerklank. Daar is een economische reden voor. Onze kust is ongeveer zestig kilometer lang, hetzij een paar kilometer meer dan de afstand tusschen Brussel en Gent. Binnen dien afstand heeft zich een ware industrie ontwikkeld, bestaande uit de meest uiteenlopende bedrijven, waarvan duizenden Vlamingen leven.

De Vlamingen zijn voor de groote meerderheid weinig bemiddelde menschen, die maar bij toeval voor één dag naar zee gaan. Van het verteer van die ééndagjesmenschen alleen zouden de kustbewoners geen vette soep koken.

Het groote pluimvee, waaruit be-

langrijke winsten te halen zijn, bestaat uit Brusselsche en buitenlandsche vakantiegangers, waaronder de «franskiljons» nog de meerderheid zijn. En zelfs de kiezers van den Vlaamschnationalist Leuridan hebben genoeg gezond verstand om beroep te doen op de beurs van de in het Fransch kakekende jonge dames en de fatsoenlijke jonge heertjes der verfranschte burgerij.

En zij hebben gelijk. Nationalisme in zijn engste uitingen en gezonde economie zijn nu eenmaal niet met elkaar te vereenigen. Het economisch belang van de kustbewoners eischt dat er zoo veel mogelijk menschen van gelijk welke nationaliteit de kust bezoeken. De Brusselaars, die hun vakantie aan zee komen doorbrengen, zullen met de jaren wel vertrouwd geraken met het aanschouwen van de heraldieke zwarte leeuwjes, waarmee de Vlaamschgezinde jeugd dweept.

De Franschgezinde vakantiegangers uit het Vlaamsche kustgebied wren zou een negatieve daad zijn, die duur te staan zou komen aan de economie van Vlaanderen.

De nuchtere Vlaamschgezinde is voor de gezond-economische beteekenis van de Vlaamsche beweging even

vatbaar als voor haar kultureele beteekenis. En op economisch gebied is voor dien Vlaamschgezinde een groot-sche positieve taak weggelegd, om dan nog niet te spreken van de sociale problemen, die in betrekking met die taak nog zijn op te lossen.

In de zee zijn voor Vlaanderen groote economische mogelijkheden weggelegd. De Vlaamsche ekonomist Lodewijk De Raet legde, in zijn «Vlaanderen's economische ontwikkeling», reeds den nadruk op die mogelijkheden. In de eerste plaats komt daarbij de vischvangst in aanmerking. Deze werd ongeveer totaal verwaarloosd door de achtereenvolgende Belgische regeeringen.

« Als in 1845-47, schrijft De Raet, de helft der Vlaamsche bevolking, door de omwenteling in de produktiewijzen en den mislukten oogst, van de openbare liefdadigheid leefde — of stierf — dacht er niemand aan in de zee voor de toekomst een bron van voedsel, en van verdiensten tevens, te zoeken. Bij andere krisissen, in 1862 en in 1880 namelijk, evenmin. Eén uur van de zee vinden de menschen een minder dan schraal bestaan in het bewerken van een plekje gronds, tegen een ongehoord opgedreven rente. De vischrijke wateren der Noordzee werden aan onze naburen overgelaten. »

Op wetgevend gebied werd er niets voor de visschers verricht. De kapitaalkrachtige burgers belegden hun geld in industrieën die zij, ten rechte of ten onrechte, als meer winstgevend beschouwden. De visscherhavens, met uitzondering van Oostende, werden totaal verwaarloosd. In De Panne namelijk wachten de visschers

Oostendsche visschersvrouwen.

(Foto Acta).

nog steeds op wat van verre op een visschershaven kan gelijken.

De visscherij bleef tot na den oorlog een kleinbedrijf. In 1893 bestond er aan de kust één enkele stoomsloep. In 1914 waren er in 't geheel twee-en-twintig. Grootte stoomtrawlers kende men niet.

De Belgische kleinvisserij bleef grootendeels een curiositeit voor badgasten, die tuk waren op romantiek. De kustbewoners keerden, gezien de totale verwaarloozing van een bedrijf, dat voor hen winstgevend had moeten zijn, meer en meer den rug toe naar dat bedrijf.

De visschers bleven nog hun schilderachtige werkkleedij dragen, omdat zij nu eenmaal een groote aantrekkingskracht uitoefende op toeristen en vakantiegangers. Schoolmeesters, die op reis waren met hun leerlingen, konden zoo nog opstellen laten maken over de « stoere visschers », die men aan zee kon aanschouwen. De oude dames konden hun verbeelding laten werken en hun hart laten schreien over het lot van het zeevolkje, terwijl dit laatste dankbare onderwerpen leverde voor amateursfotografen.

Maar velen van de zogenaamde visschers stelden zich tevreden met de op sensatie-beluste paren een half uur op zee te laten dobberen in een oude schuit of met het verhuren van ezels aan de kinderen. Anderen lieten de kustbezoekers voor een halven frank door een verrekijker turen naar de verre sloepen, waarmee zij in jaren niet meer hadden gevaren. Men kon van een dekadentie van het visschersbedrijf spreken.

* * *

Waar de Belgische autoriteiten en het jonge Vlaamsche kapitalisme in gebreke

waren gebleven, trad het socialisme handelend en baanbrekend op. Het genie van Anseele had de economische mogelijkheden van de zee doorpeild. De groote trawlers van de Roode Vloot stoomen nu naar IJsland en de roode vlag doorkruist gebieden waar de Belgische kleuren maar zelden hadden gewapperd.

De Vlaamsche visscherij werd in eere hersteld dank zij de stuwkracht van het socialisme, dat zich niet blind staarde op het romantisme van vervlogen eeuwen, maar flink durfde uit te pakken met stoute verwezenlijkingen.

* * *

Het voorbeeld van Anseele vond navolging. Er mag weer van een Vlaamsch of—zoo men het verkiest—van een Belgisch vischbedrijf worden gesproken. De authentieke visschers zijn aan onze kust weer minder zeldzaam geworden, al geeft hun verschijning nu minder stof tot overgevoelige schoolmeesters-ontboezemingen. Want dank zij de modernisatie van het visschersbedrijf, wordt de visch met minder menschenlevens betaald en geniet de visscher van arbeidsvoorwaarden, die menschelijk kunnen genoemd worden, al blijft de regeering nog blijk geven van een onvergeeflijke onverschilligheid tegenover hen.

Van de vangst terug.

(Foto Acta).